

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z wniosku Z. J.
przy uczestnictwie M. J.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 12 stycznia 2018 r.,
zażalenia uczestnika postępowania
na postanowienie Sądu Okręgowego w P.
z dnia 17 lipca 2017 r., sygn. akt IV Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w P., na skutek apelacji wnioskodawczyni Z. J. od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego w S. z dnia 4 listopada 2016 r., zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że ustalił, iż w skład majątku wspólnego Z. J. i M. J. wchodzi nieruchomość rolna położona w M. gmina D., dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżył w całości skargą kasacyjną uczestnik postępowania M. J., określając wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 125 000 zł.

Sąd drugiej instancji, mając na względzie rozbieżne stanowiska uczestników co do wartości przedmiotu podziału, zobowiązał uczestnika M. J. do sprecyzowania wartości przedmiotu zaskarżenia. W odpowiedzi uczestnik podał, że wskazana uznaniowo przez wnioskodawczynię Z. J. wartość gospodarstwa jest - w ocenie uczestnika - zawyżona i wynosi według jego szacunku 250 000 zł. Wartość udziału w wysokości $\frac{1}{2}$, którego przyznania domaga się wnioskodawczyni, wynosi 125 000 zł, toteż podana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia opiewała na kwotę 125 000 zł.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną jako niedopuszczalną, na podstawie art. 519¹ § 2 w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Postanowienie to zaskarżył zażaleniem uczestnik M. J., zarzucając naruszenie art. 519¹ § 2 k.p.c. i wnosząc o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami od postanowienia sądu drugiej instancji co do istoty sprawy przysługuje skarga kasacyjna, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. W judykaturze przyjęto, że w tak zwanych sprawach działowych, w tym w sprawach o podział majątku wspólnego małżonków, w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia nie odpowiada wartości całego dzielonego majątku, lecz wartości konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek zaskarżenia. Z reguły wartość ta nie może przekraczać wartości udziału przysługującemu skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów, gdyż wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału. Wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60, z dnia 20 lutego 2015 r., V CSK

239/14, niepubl., z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl., z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15, niepubl., z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, niepubl., z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16, nie publ., i z dnia 26 października 2017 r., II CZ 64/17, niepubl.).

W złożonej skardze kasacyjnej uczestnik kwestionował zawarte w postanowieniu wstępnym rozstrzygnięcie zaliczające do majątku wspólnego nieruchomości rolną w M., twierdząc, że stanowi ona jego majątek osobisty, nabyty na podstawie umowy o przekazanie gospodarstwa rolnego, a tym samym nie powinna być objęta podziałem. W takiej sytuacji należało uznać, że interes majątkowy uczestnika w zaskarżeniu orzeczenia odpowiadał wartości składnika majątkowego, który w jego ocenie nie należał do majątku wspólnego, lecz stanowił jego własność, jako składnik majątku osobistego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2012 r., III CZ 71/12, niepubl., z dnia 10 maja 2013 r., IV CSK 29/13, niepubl., i z dnia 23 stycznia 2014 r., II CZ 98/13, niepubl.).

Z pisma skarżącego uczestnika precyzującego wartość przedmiotu zaskarżenia wynikało, że wartość gospodarstwa rolnego wynosi 250 000 zł, a oznaczona w skardze wartość w kwocie 125 000 zł odpowiadała udziałowi, którego domagała się wnioskodawczyni. Skoro jednak, jak wskazano wcześniej, z uwagi na przedmiot i zakres zaskarżenia skargą kasacyjną wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie odpowiadała wartości nieruchomości rolnej w całości, należało uwzględnić argumentację zażalenia i uznać, że oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej miało charakter omyłki i w rzeczywistości wynosi ona 250 000 zł.

Stanowisko to odpowiada założeniu, że oświadczenia procesowe stron i uczestników postępowania podlegają wykładni, co dotyczy także wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2017 r., III CZ 43/17, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

r.g.

